

Yhteiskuntatieteellisen keskustelun kurjuus

Suomalaista yhteiskuntatieteellistä keskustelua leimaa surullinen ilmapiiri, josta eräs viimeisin esimerkki on Mianna Meskuksen ja allekirjoittaneen väitöskirjoihin kohdistunut, kritiikiksi naamioitu puskasta huutelu ja tiedepolitikointi. Tässä keskustelussa näemmä pidetään soveliaana tyyli-ilajina vähättelyä, henkilöityvää kritiikkiä ja konkonaisten tutkimussuuntien mitätöimistä.

Seuraus? Tieteelliselle keskustelulle ominainen dialogi typistyy pitkästytävään monologtiin, ajattelun vapaus kahlitaan yhden paradigman konventioihin, totuudesta tulee oikeamielisten omaisuutta ja lopuksi hedelmällisen keskustelun synnyttämisen sijasta yritetään sytyttää sotatila eri ajatteluperinteiden välille. Toisinajattelijoina ja heidän tutkimuksiaan pyritään palauttamaan totuuteen voimakeinoin. Kaikki tämä tieteen itsekorjautuvuuden ja totuuden puolustamisen nimissä, vaikka kyse on nimenomaan tiedepolitiikasta. Sapere aude! – mutta vain ennalta määritellyllä tavalla.

Surullista.

Erityisen masentavaa luettavaa tekstistä tekee se, että siinä esitetään naiiveja väitteitä tieteen tutkimuksesta yhtenäisenä tutkimussuuntana eikä pyritä esittämään arvioituja töitä todellisissa asiayhteyksissään. Kirjoittaja yrittää käy-

dä sotaa samanaikaisesti ”diskurssianalyysiä”, ”postmodernismia”, ”sosiaalista konstruktionismia”, ”foucault’laisuutta” ja ”jotain latourilaisuutta” vastaan. Näiden niputtaminen yhteiseksi tieteen- tai minkään muunkaan tutkimuksen lähtökohdaksi lähentelee salaliittoteorioita, ei vakavasti otettavaa analyysiä. Itse asiassa se on hyvin erikoista kielellistä konstruktionismia itsessään. Keskustelu epäilyttävien lähestymistapojen kanssa jää uupumaan – tehtävä onkin mahdoton, kun katsoo edellä olevien käsitteiden monimuotoisuutta.

Ehkä suurimmaksi ongelmaksi arvion osalta nousee kuitenkin se, ettei esimerkiksi oma työni edusta, kuten arviossa esitetään, mitään edellä mainittua tutkimussuuntaa.

Arvio on kankea ja ajastaan pahasti jäänyt toisinto kansainvälisillä areenoilla jo parisenkymmentä vuotta sitten käydyistä tiedesodista. Näissä sodissa selvisi vain yksi asia, joka koulutettujen ihmisten pitäisi tietää jo ilman kertausta. Sodissa ei ole voittajia – on vain häviäjiä.

Suomalaisen yhteiskuntatieteellisen keskustelun onneksi tämä surullinen keskustelutapa todennäköisesti jää tulevana vuosina eläkkeelle yhdessä edustajiensa kanssa.

SAKARI TAMMINEN